

ЛІНГВОКУЛЬТУРНІ ОСОБЛИВОСТІ ПОЛІТИЧНОГО ДИСКУРСУ

Бурлака А. О.

(Сумський державний університет)

Науковий керівник - канд. філол. наук, доцент Медвідь О. М.

На сучасному етапі розвитку суспільства зростає значення політичної комунікації, оскільки в умовах демократичного соціального устрою питання влади відкрито обговорюються, і вирішення багатьох політичних проблем залежить від того, наскільки адекватно ці проблеми будуть інтерпретовані. В останні роки окремі аспекти політичного дискурсу стали об'єктами обговорення в науковій і публіцистичній літературі. Категорія дискурсу, взагалі, та політичного, зокрема, є на сьогодні предметом наукових дискусій.

Політичний дискурс може бути визначений як сукупність усіх мовленнєвих актів у політичних дискусіях, а також правил публічної полеміки, які оформилися згідно існуючих традицій та отримали перевірку досвідом. Політичний дискурс розглядається лінгвістами як об'єкт лінгвокультурологічного вивчення, як "вторинна мовна підсистема, з функціями, тезаурусом та комунікативним впливом". За думкою багатьох лінгвістів переконуюча функція є основною функцією політичного дискурсу.

Політичний дискурс реалізується в усній та писемній формах. До політичного дискурсу можна віднести публічні виступи політиків, заяви політиків, політичних оглядачів та коментаторів, публікації у ЗМІ, матеріали спеціалізованих видань, що мають справу з різними аспектами політики. Політичний дискурс - це дискурс політиків. Він формується в контексті функціонування політичних інститутів (засідання уряду, сесія парламенту, з'їзд партії тощо) і є політичним, якщо супроводжує політичний акт у відповідній інституційній атмосфері.

У сучасному просторі ЗМІ політичний дискурс набуває певних спільних характеристик, які розкривають саме поняття дискурсу і дають чіткий аналіз цього мовленнєвого явища. На теренах сучасного наукового простору політдискурс набуває наступних психологічних характеристик, які досягаються засобами мовлення: ораторство, ідеологізація того, що говориться, насиченість лозунгами, претензія на абсолютну істину, сугестія, полемічність, антропоспрямованість, навіювання - з метою досягнення бажаного від об'єкта, на який направлений дискурс. Серед лінгвістичних особливостей – насиченість неологізмами, клішованими фразами, метафорами та індивідуалізованими фразами промовця, реаліями.

Як нам відомо, кожен народ окремої країни має свою культурну спадщину, соціальний устрій, що протягом років у своїй сукупності і формує його менталітет, зумовлюючи психологічні особливості сприйняття життя, чинить безперечний вплив на його свідомість і утворює значним чином модель поведінки у своїй країні. Усе це створює картину політичного життя країни кожного члена нації. Тим самим окремий народ очікує і потребує певних дій від політиків, що і є ключовим для політичного діяча під час формування агітаційної програми і конкретної промови. Вивчаючи проблему лінгвокультурологічних особливостей перекладу політичного дискурсу не можна оминати увагою і таке поняття як ідіостиль промовця. Кожний політик має свої відмінні характерні риси, свій імідж, що проявляється у його мовному портреті, тому, як говорить, до яких мовних прийомів вдається, на чому наголошує. Вдалий імідж, ідіостиль політика – це половина його успіху, а дотримання свого стилю так само важливе, як і вся діяльність, адже саме індивідуальні риси промови вирізняють яскравих діячів серед інших, і роблять їх пізнаваними для народу. Так, українські лідери сьогодні в своїх спічах вживають лінгвістичні засоби ідіостилів американських політтехнологій, тому як американський, так і український політдискурси мають багато спільного. Наприклад, виступи політиків відрізняються такими рисами як емотивність, емоційність, експресивність, щоб завоювати довіру народу і голоси на виборах. Характерною рисою політпромов є розмитість, завуальованість і відсутність конкретики, до таких засобів звертаються сьогодні велика кількість політлідерів. Використовуються конструкції з відсутнім активним суб'єктом, пасивні конструкції, які сприяють уникненню відповідальності за сказане чи зроблене, якщо така необхідність виникне: *I will have a little more to say about that strange assembly later, but for the moment I want to say just this. Because of what happened at that conference, there has been, behind all our deliberations this week, a heightened awareness that now, more than ever, our Conservative government must succeed. We just must, because now there is even more at stake than some had realised. There are many things to be done to set this nation on the road to recovery, and I do not mean economic recovery alone, but a new independence of spirit and zest for achievement*

В результаті лінгвокультурних особливостей політ дискурсу особливо гостро стоїть питання про політичну коректність або мовленнєвий такт. Вони виявляються у прагненні знайти нові способи мовного вираження замість тих, які зачіпають почуття і гідності індивідуума, порушують його людські права звичною мовною безтактністю або прямиолінійністю щодо расової та статевої приналежності, віку, стану здоров'я, соціального статусу, зовнішнього вигляду. Наприклад, (*invalid* > *handicapped* > *disabled* > *differently - abled* > *physically challenged* [інвалід > з фізичними / розумовими вадами > покалічений > з іншими можливостями > людина, долає труднощі з-за свого фізичного стану]); (*chemically challenged person - drug addict*; *domestic incarceration survivor - wife*; *melanin impoverished - white person*; *processed tree carcass - newspaper*).

Отже, "формальна ввічливість" базується, насамперед, на загальноприйнятих конвенціях та культурних нормах спілкування певної мовної спільноти і є нормою політичної коректності в межах політичного дискурсу, що має, як доводить дослідження, лінгвокультурну забарвленість.